

LIEFDE

door Jeannette Coppens

Meneer Staminsky legt geld neer voor de cappuccino, rolt zijn krant tot een koker en zet zijn gevlochten hoedje op. Terwijl hij het terras verlaat, is hij zich bewust van de vrouw in het blauwe broekpak, schuin links. Het afgelopen half uur heeft ze voortdurend naar hem gekeken. Op de boulevard gekomen staat hij een ogenblik stil en glimlacht naar haar. Zoals altijd heeft zijn glimlach het gewenste effect: de vrouw verschuift wat aan haar kapsel, grijpt haar glas met ijsstee en glimlacht terug. Net wat hij nodig heeft na de ruzie met Melanie. Melanie woont in gedachten al met hem samen. Ze gunt hem geen rust. Gisteravond bijvoorbeeld. Zijn favoriete detectiveserie. Geen woord van gehoord, omdat ze over haar ruzie met een vriendin moest vertellen. En vanochtend, aan de kleine ontbijttafel in de keuken, had ze de dag van voor naar achter ingedeeld. Boodschappen doen, daarna voor Dave, een van haar kleinkinderen, een computerspel kopen voor zijn verjaardag. 's Avonds naar de barbecue bij het jong thuis. Het lijkt verdomme of hij met haar getrouwd is! Meestal is hij alerter, maakt hij, zodra hij verveeld of geïrriteerd raakt korte metten met een relatie. Maar met Melanie... Het geeft hem een kick wanneer andere mannen zich omdraaien als ze aan zijn zij loopt. Maar aan haar vrienden en familie heeft hij geen boodschap. Dat heeft hij gezegd: keihard. Zachte heelmeesters, stinkende wonden. Zij weg natuurlijk. Zwaar beledigd. Smeet de deur achter zich dicht. 'Gore egoïst, je kunt de klere krijgen.' Ze heeft een grote woordenschat, Melanie.

Meneer Staminsky loopt tot het eind van de wandelpier. Hier voelt hij zich als op de boeg van een schip. Voorover geleund op de reling kijkt hij over zee. Er liggen landen en continenten achter de horizon. Landen en continenten die hij niet kent. Al dertig jaar komt hij iedere zaterdag naar deze plek. Hier denkt hij aan Fay. Als eerbewijs aan haar. En uit sentimentele overwegingen. De liefde van zijn leven.

Jong, tener, donker lang haar, ogen als krieken.

Toen het al aan was hoorde hij pas dat ze op Florida Avenue woonde. Logisch, een vader die directeur van een textiel fabriek was. Hijzelf woonde verderop, in een van de brede winkelstraten. Zijn vader verkocht snuisterijen. Haarbanden, spiegeltjes, broches, kralen. Op zaterdagen hielp hij in de winkel.

Haar ouders negeerden hem het eerste jaar van hun relatie. Daarna nodigden ze hem een enkele keer voor het avondeten uit.

In de eetkamer met schilderijen van haar voorouders, voelde hij zich opgelaten. Altijd die ogen van haar vader, de snelle afkeurende blik van haar moeder.

Om Fay bleef hij de uitnodigingen accepteren. Hij vond haar mooi en interessant. Ademloos luisterde hij naar haar verhalen over de vakanties die zij met haar ouders doorbracht. De landen die ze had bezocht. Haar verhalen brachten de getekende en ingekleurde landen in zijn atlas tot leven.

Waarom was hij later nooit meer zo gelukkig geweest?

Zodra meneer Staminsky de hoek om gaat, blaast de wind het witte hoedje van zijn hoofd. Het wentelt en danst de boulevard af. Hij zet een sprint in en weet de hoed nog net voor de trap naar beneden vast te grijpen. Hijgend gaat hij op een bank zitten, naast een jongeman die onder een krant slaapt. Het irriteert hem dat zijn gedachten onderbroken zijn. Net nu het stuk komt waarin zijn leven voorgoed een andere wending krijgt. Hij sluit zijn ogen en denkt na.

De avond van het eindbal van de middelbare school.

Hij haalde haar thuis af, de corsage van witte fresia's en roosjes in de hand. Alleen in de hal met de indrukwekkende, goudkleurige wandklok kwam hij zoals altijd onder de indruk van de monumentale architectuur van het huis. De ruimte die er boven de winkel niet was. Hij keek naar de hoge vaas van porselein, op een wit met gouden sokkel, het Perzische tapijt met ingeweven bloemmotieven over de plavuizen van zachtgrijs marmer.

Een geluid deed hem opschrikken. Boven aan de trap stond Fay. Hij hield zijn adem in. De lange jurk met geborduurde roze bloemen liet haar bruine schouders en rug onbedekt. Ze was een prinses, een fee. Pas toen ze de treden van de brede trap met ronde, marmeren leuning afkwam veranderde ze weer in de Fay die hij kende.

Na het feest, verliefder dan ooit, parkeerde hij de oude Buick van zijn vader bij het park. Hij hoort nog de rits die hij naar beneden trekt, voelt haar naakte schouder, de naakte rug en dan de warmte van haar borsten. Zo zacht en toch stevig.

Meneer Staminsky grijpt de witte hoed, die hij nog aldoor in zijn handen houdt, steviger vast. Het blauw van het water, de jachten die wit glinsteren, worden wazig. Net als toen kijkt hij in het plotselinge schelle licht van een zaklantaarn. Fay wordt opnieuw met openhangende jurk door haar vader uit de auto gesleurd. Er wordt geschreeuwd. Dagenlang bonst hij op de voordeur van de witstenen villa van haar ouders, wacht op de oprijlaan tot ze eindelijk naar buiten komt.

Wat niet gebeurt.

Hij roept tegen de ramen, waar zij nooit achter te zien is. Talloze brieven gooit hij in de brievenbus bij haar huis. Het helpt niet.

Meneer Staminsky neemt de bus naar de buitenwijk waar hij een royaal penthouse bewoont. In de hal ruikt hij nog het lichte parfum van Melanie. Het is heerlijk koel in huis, dankzij de rolgordijnen die hij die ochtend, voor zijn vertrek naar de haven, neerliet. Het Perzisch tapijt in de woonkamer is nog steeds zijn grootste schat. Een echte Shiraz. De Griekse vazen op witte sokkels, (op een veiling gekocht) maken zijn huis tot een paleis.

Hij wast de twee espressokopjes af, die nog op het aanrecht staan. Van het brede tweepersoons bed verschoont hij de lakens. Melanie's tandenborstel en wat kanten onderkleding zet hij in een kartonnen doos in de hal, naast de paraplubak.

Melanie is verleden tijd.

Daarna werkt hij verder aan een van zijn hobby's: schepen in flessen. Hij heeft al verschillende in de glazen vitrinekast in zijn studeerkamer. Het schip dat hij nu onder handen heeft is iets groter dan de vorige: een stoomboot met twee masten en twee schoorstenen. Het is monnikenwerk.

Hij neemt het in matrozenpak gestoken mannetje dat op de gangplank moet komen in zijn hand. Terwijl hij lijm pakt, gaat de telefoon.

Het is een ogenblik stil, nadat hij zijn naam gezegd heeft. Net als hij wil opleggen klinkt de stem van een jonge vrouw. Ze heeft de advertentie gelezen die hij in de krant zette.

'U zoekt een hurdy gurdy?' vraagt ze. 'Ik heb er een.'

In het amateur-bandje, dat iedere vrijdagavond in De Gele Kaketoe repeteert, is hij een van de achtergrondzangers. Maar hij wil een instrument bespelen. Op een festival is hij voor de fraai gevormde handorgeltjes gevallen. Hij houdt van het bijzondere, het ongewone.

GEBRUIKTE HURDY GURDY GEVRAAGD DOOR AMATEUR-MUSICUS, heeft hij in de krant gezet. Het zal een smak geld kosten, maar hij kan het zich veroorloven.

Haar grootvader heeft vaak en veel op het instrument gespeeld, zegt de hese vrouwenstem.

'Het ligt nu maar in de kast. Zonde. Het moet bespeeld worden.'

De vraagprijs is minder dan hij in zijn hoofd heeft, maar toch weet hij, zonder het muziekinstrument gezien te hebben, tientallen dollars af te dingen. De vrouw heeft geen idee hoe kostbaar die instrumenten zijn. Wanneer hij vraagt of de snaren goed gespannen zijn en van wat voor houtsoort de hurdy gurdy gemaakt is, geeft ze hem aarzelend ten antwoord dat er bloemmotieven op zitten van een ander soort hout. Wat voor soort weet ze niet. De zes snaren zitten nog strak. Hij noteert het adres en maakt een afspraak. Ze woont bij de zee, aan de andere kant van de stad.

Om een uur of elf gaat de telefoon opnieuw. Mopperend loopt hij in zijn pyjama naar het toestel. Natuurlijk Melanie. Wil bij hem slapen. Daar zal niets van inkomen. Eindelijk heeft hij weer eens genoten van een heerlijk rustige dag. Na het werk aan het scheepsmodel de boodschappen, een uurtje rusten bij terugkomst en na het eten van een heerlijke malse biefstuk met roomsaus naar de schaakclub om de hoek, waar hij gewonnen heeft van Jacob. Ze zijn aan elkaar gewaagd. Een zware partij is het geweest, toch heeft hij de overwinning behaald door een van de zetten die hij van Karpov kent.

Dit keer klinkt de stem aan de telefoon vreemd bekend. Of er een luikje in zijn hersenpan op het punt staat open te zwaaien. De vrouw stelt zich voor: haar dochter heeft die ochtend gebeld.

‘U weet wel, ze heeft het handorgeltje van haar opa te koop. Toevallig vertelde ze mij erover aan de telefoon,’ zegt de vrouw. ‘En daarbij noemde ze je naam. Het is toch Bertrand Staminsky? Ik denk, zo’n naam, daar is er maar één van. Je woonde toch in Mason Street? Je vader had Strass and Stones, dat leuke winkeltje.’

‘Met wie spreek ik?’ informeert meneer Staminsky.

‘Ik, ik kan het haast niet geloven, je klinkt nog net als vroeger,’ gaat de vrouw verder. Ze lijkt ontroerd. ‘Ik woonde op Florida Avenue.’

Als een razende gaan zijn hersenen alle mensen na die hij op Florida Avenue heeft gekend. Bette, die naast Fay woonde. Of Joanie, tegenover haar. Zo’n wicht dat overal voorzitter van was.

‘Bette, of Joanie?’ vraagt hij aarzelend. ‘Meer mensen kende ik daar niet.’

De vrouw aan de andere kant van de lijn lacht. Het is de schaterende, vrolijke lach, die hij zich zo goed herinnert. Hij voelt dat hij van hoofd tot voeten rood wordt. Er staat zweet in zijn handen.

‘Fay?’ fluistert hij.

‘Is het geen toeval?’ roept de vrouw uit. ‘Dat juist mijn dochter jou moet bellen.’

Bertrand Staminsky doet zijn ogen dicht. De dochter die kort na het huwelijk van Fay geboren is. Hij las in de krant dat ze getrouwd was. En later dat er een dochter was gekomen. Hij heeft nooit gereageerd.

‘Ben je er nog?’ vraagt Fay. ‘Ik wil je zien. Zo gauw mogelijk. Hoe gaat het met je?’

‘Goed, heel goed,’ zegt hij, nog half verdoofd.

Fay! Ze is hier. Dichtbij. Ze wil hem zien.

‘Ben je nog getrouwd met hoe heet hij?’ vraagt hij.

‘Herman is vorig jaar overleden.’

Hij probeert zijn zucht van opluchting te maskeren door te hoesten.

‘Ik ben nooit getrouwd,’ zegt hij. ‘Waar zullen we afspreken?’

Ze stelt voor elkaar in het restaurant van het Aquarium te ontmoeten.

Die nacht komt er niets van slapen. Bertrand zet de grote ramen van zijn slaapkamer open en kijkt naar de lichten van het stadscentrum. Flarden van lang geleden waaien door zijn hoofd. Dingen die gezegd zijn, dingen die gedaan zijn of juist niet. Hoe zijn leven er tot nu toe

uitzag. De vrouwen die zijn leven een korte tijd opvrolijkten en de manier waarop hij ze van zich afgestoten heeft. Hij maakt plannen. Ziet Fay al door het penthouse lopen, bloemen in een vaas schikken met die mooie lange handen van haar. In gedachten wandelen ze samen over de boulevard, kijken uit over de zee.

‘Hier heb ik altijd aan je gedacht,’ hoort hij zich tegen haar zeggen.

De volgende ochtend kleedt hij zich zorgvuldig. De nieuwe lichte pantalon en daarbij een abrikooskleurig overhemd met korte mouwen. Mooi bij zijn gebruinde gezicht. Daarover het zomercolbert. Met een puntig schaatje knipt hij de borstelige haren van zijn wenkbrauwen. Hij aarzelt een moment tussen bruine veterschoenen of instappers. Hij kiest voor de laatste. Een beetje grijs in het donkere haar. Wat rimpels rond de ogen. Hij ziet er goed uit voor een zestiger.

In de auto, op weg naar het Aquarium, stelt hij zich haar voor. Een japon met golvende rok, die haar slanke middel tot zijn recht doet komen. Mooie sieraden natuurlijk. Altijd beschaafd en heel verfijnd. Met deze hitte zal ze sandaaltjes dragen met van die smalle banden rond de enkel.

Wanneer hij het terras op komt, zit Fay al aan een van de tafeltjes. God, bijna nog zoals hij zich haar herinnert. Het donkere haar in een korter kapsel, iets gezetter, maar nog even mooi. Naast haar een jonge vrouw die sprekend op haar lijkt, op de blauwe ogen na. Die ogen moet ze van Fay's echtgenoot hebben. Hij wordt er door van zijn stuk gebracht. In een oogopslag ziet hij ook de bolle ronde hoes, die midden op tafel ligt. De dochter heeft de hurdy gurdy meegebracht! Weet ze niet dat hete zon de pest voor het hout is?

Hij trekt het begin van een buikje in en lacht de stralende lach die hij voor vrouwen reserveert. Toch is het anders dit keer. Zijn handen bibberen. Het wordt even donker in zijn hoofd, terwijl hij op de stoel naast Fay plaats neemt. Even maar. Binnen enkele seconden heeft hij zichzelf weer in de hand en staat op om hen te begroeten.

De dochter stelt zich voor: Lindsey Morton. Nogmaals kijkt hij in twee angstaanjagend blauwe ogen. Daarna voelt hij de hand van Fay in de zijne. Wat mankeert hem toch? Waar is zijn zelfverzekerdheid?

Terwijl hij zich voorover buigt om haar onhandig een zoen te geven, stoot zijn knie tegen iets hards.

‘Ja, pas op,’ lacht Fay.

Hij kijkt naar beneden en ziet haar rolstoel. Hij verstijft.

De dochter redt de situatie, door het muziekinstrument uit de hoes te trekken. Ze praat iets te hard, toch verstaat hij een moment niet wat ze zegt. Een rolstoel!

Hij merkte opeens dat hij het handorgeltje in handen heeft.

‘Prachtig niet?’ vraagt de dochter. ‘Kijk eens, dat gevlamde hout! En zo mooi rond. Ziet u de bloemen bij de hals? En daar ook, op de bedekking van het wiel? Ik heb het nagevraagd bij een muziekhandel: de versiering is van perenhout.’

‘In ebbenhout ingelegd,’ klinkt de stem van Fay. Het is nog bijna dezelfde stem die hij zich van vroeger herinnert. Hij legt het muziekinstrument op tafel terug.

‘Ik kijk er straks graag naar,’ zegt hij tegen de dochter. ‘Jullie willen vast koffie.’

Het voelt als een vlucht, wanneer hij bij het eettentje twee cappuccino's en een cola light bestelt.

Fay in een rolstoel! Dat had ze toch kunnen zeggen door de telefoon. Hem er zo mee te overvallen!

Als hij met de drankjes terug loopt, merkt hij dat ze het over hem hebben. Het gesprek tussen moeder en dochter stopt en ze kijken glimlachend naar hem. Hij is goed bevonden. Al wat

meer op zijn gemak deelt hij de kopjes en het glas uit en gaat zitten. Zijn hart klopt rustiger dan daarnet, de rare bibber is uit zijn handen verdwenen.

‘Je bent geen dag ouder geworden,’ zegt hij.

Het gebaar waarmee ze haar hoofd achterover gooit als ze lacht, is bijna hetzelfde als vroeger.

Toch is er iets moeizaams in haar bewegen gekomen. Hij ziet dat ze haar ogen met zwarte kohl omrand heeft. Er zit een potloodstreep naast haar wenkbrauw. Haar rozerode lipstick

loopt door de warmte uit in de rimpeltjes rond haar nog steeds volle lippen.

Wanneer hij naar haar slanke vingers kijkt, ziet hij twee gouden ringen boven elkaar.

Hij drinkt zijn koffie in één snelle slok op.

‘Je speelt in een band?’ Ze buigt zich naar hem over. Hij ruikt haar parfum.

‘Als amateur,’ haast hij zich te zeggen. ‘Gewoon, voor de gezelligheid. Ik was onderdirecteur van Paperclip, voor ik met pensioen ging.’

‘Nou, nou. Dat heb je mooi voor elkaar gekregen. Een man in bonus. En, heb je nog rechten gedaan? Dat wilde je toch, jurist worden?’ herinnert Fay zich.

‘Cum laude afgestudeerd. Maar genoeg over mij. Wat heb jij allemaal gedaan?’

Hij wil eigenlijk andere dingen vragen. Waarom ze niets van zich liet horen. Een vriendin had toch een berichtje aan hem kunnen overhandigen?

De dochter staat op.

‘Ik ga een fietstochtje maken,’ zegt ze. ‘Over twee uur ben ik weer terug.’

Ze laat de hurdy gurdy op tafel achter. Ze kijken haar allebei na als ze met stevige stappen de het terras af loopt. Daarna zwijgen ze een tijd.

Dan neemt hij Fay’s hand en kust die. Zijn tanden tikken tegen de twee ringen.

‘Fijn je weer te zien,’ zegt hij. ‘Zullen we het Aquarium bekijken of wil je hier blijven?’

‘Ik wil de zeeotters zien,’ zegt ze.

Hij staat op. Wat nu? De stoel achteruit draaien? Maar ze is hem voor. Behendig manoeuvreert ze met de rolstoel.

‘Normaal rijd ik in mijn scootmobile,’ zegt ze. ‘Je moet me zien. Ik scheur ermee door de straat.’

Hij neemt de hurdy gurdy van tafel. Het ding is groter dan hij dacht. Moet hij daar de hele middag mee lopen? Fay lacht om zijn onhandigheid. Het instrument kan in het net dat achter aan haar stoel bevestigd is. Het past er precies in, naast haar handtas.

De zeeotters zwemmen in de buitenbaden pijlsnel van de ene kant naar de andere. Druppels spatten uit het bassin omhoog. Hij voelt zich weer zeventien en dat is geen onprettig gevoel.

De grapjes die hij tegenover vrouwen maakt, laat hij achterwege. Ze lijken hem banaal, niet geschikt voor haar.

Uit de tas die achter aan de rolstoel hangt, moet hij haar tot een smalle reep opgerolde hoed halen. Hij voelt in de tas en grijpt voorwerpen vast, die ze iedere dag gebruikt: een kam voor haar haren, een lipstick in harde hoes, een zonnebril, de stof van een kleine zakdoek met gehaakte rand, en dan de hoed. Hij klapt hem uit en houdt hem een ogenblik in zijn handen voor hij het haar opzet. Het is een lichtblauwe, gevlochten flaphoed met rond de bol een wit geplooid breed lint. Precies in de kleur van haar japon. Hij complimenteert haar met haar goede smaak.

‘Ik was jarenlang redacteur van Women,’ zegt ze. ‘Dan doe je niets anders dan stoffen, corsages, mannequins, een mooie locatie bij elkaar zoeken.’

Ze vertelt hem dat ze overal is geweest. De hele wereld heeft ze gezien. Voor het damesblad, maar ook samen met haar echtgenoot.

Hij wil niets over haar man weten. Wat hem betreft is die er nooit geweest. Een blinde vlek in haar leven.

Ze dalen met de lift af naar de ondergrondse ruimte, waar ze voor een glaswand die van tegelvloer tot plafond reikt, het bassin van de otters onder water bekijken.

Een buitenlandse familie met kleine kinderen wijst elkaar met opgewonden kreten twee otters die als een gek om elkaar heen zwemmen. Fay glimlacht naar het jongste kind en spreekt het in vloeiend Spaans aan, waarna ze ogenblikkelijk op de genegenheid van het hele gezin kan rekenen. Binnen een paar minuten zijn ze in een geanimeerd gesprek gewikkeld.

Bertrand voelt zich ongemakkelijk. Hij verstaat geen woord. Waarom gaat opeens alle aandacht uit naar mensen die ze nooit eerder gezien heeft? Ze hebben elkaar net weergevonden!

Hij drentelt verder en bekijkt quasi geïnteresseerd opgezette dieren, leest de onderschriften die bij een dolfijntand of het skelet van een haai hangen. Wanneer ze hem roept, doet hij eerst of hij haar niet hoort.

‘Ze komen helemaal uit Toledo,’ legt Fay uit, als hij uiteindelijk naar haar toe loopt. Het gezin lacht naar hem en hij glimlacht terug.

‘Zo’n mooie stad,’ zegt Fay, terwijl de Spanjaarden verder lopen. ‘Ik heb genoten van de kathedraal. Die koorbanken! En dan die glimlach van de Witte Maagd!’

‘Ik ben nooit in Europa geweest,’ zegt hij stroef.

‘En je wilde juist zo graag!’ roept Fay. ‘En Afrika en Azië?’

‘Nooit wat van gekomen,’ antwoordt hij.

‘Waarom ga je nu niet? Het kan toch nog? Je bent met pensioen.’

Een kort ogenblik wordt zijn wereld wijder dan het ooit geweest is. Eindelijk komt het eind van de oceanen dichtbij. Daar waar de zee nieuwe continenten ontmoet.

Onmiddellijk daarop ziet hij het gesleep met koffers, de flat die leeg staat. Het comfortabele leven dat hij leidt, ingeruild voor het ongewisse.

‘Ik spreek de taal niet,’ zegt hij terwijl hij zich omkeert.

‘Die kun je toch leren? Je kunt overal Spaans studeren,’ zegt Fay. ‘Of Italiaans. Of Grieks. Zo heb ik het gedaan. Of durf je soms niet?’

Ze kijkt schalks naar hem omhoog en grijpt zijn hand. Het voelt net als vroeger. Hij weet dat hij altijd dat barse had wanneer hij zich geen raad wist met de situatie. Dan pakte ze zijn hand, gaf hem een zoen en het barse smolt.

Nu smelt het niet meer zo snel bij hem.

Om zijn ongemakkelijke houding te maskeren, stelt hij voor op het terras buiten de lunch te gebruiken. Fay zwijgt terwijl ze in de lift naar boven gaan. Ze kijkt naar haar handen. Hij zwijgt ook. Hij weet niets te zeggen.

Zodra ze aan een van de tafels zijn aangeschoven, kijkt ze hem ernstig aan.

‘Wat is er?’ vraagt ze. ‘En zeg niet dat er niets is. Dat is er wel. Heb je het idee dat ik je ergens toe probeer te dwingen? Nee toch?’

De knoop in zijn borst ontwart meteen.

‘Een beetje,’ geeft hij vriendelijk toe. ‘Ik ben allergisch voor mensen die me vertellen wat ik moet doen.’

‘Je was altijd al een vrijbouter,’ glimlacht ze. ‘Daarom vond ik je zo aardig.’

‘Jij kon doen wat je wilde. Jij had geld. Ik moest in die rotwinkel werken, doen wat anderen voor me uitstippelden,’ zegt hij om zich te verdedigen. Het komt er scherp uit, of hij het haar persoonlijk kwalijk neemt.

‘Zo! kon ik doen wat ik wilde?’

Fay kijkt peinzend in de verte. Er zijn meer rimpels in haar gezicht gevallen. Of misschien lijkt het alleen maar zo, omdat ze meer in de zon zit. Er liggen zweetdruppels op haar voorhoofd, die langs haar neus omlaag glijden. De lipstick is door de warmte bleker

geworden. Hij voelt zich een boer. Natuurlijk was ze niet vrij. Zij werd weggestuurd nadat ze in de auto betrapt waren. Naar Europa. Hij weet niets van haar leven.

‘Ik was ontroostbaar,’ zegt Fay zacht. ‘Alles tussen ons was opeens afgelopen. Definitief. Ik kon je niet bereiken. Ik hoorde je almaar op die deur bonzen. Ze hielden me zelfs bij de ramen vandaan. Ik mocht niet naar je kijken.’

‘Ik dacht dat je ouders me mochten,’ zegt hij.

‘Ze wilden me beschermen,’ zei Fay. ‘Ze wilden dat ik het later goed zou hebben. Wat kon jij me toen bieden op materieel gebied? Ik begrijp ze nu wel.’

Omdat hij arm was. En zij begrijpt dat!

Terwijl hij gaat verzitten, stoot hij opnieuw tegen het frame van haar stoel.

‘Het komt door een auto ongeluk,’ zegt Fay, zijn blik volgend. ‘Herman reed. In de Pyreneeën. Er kwam een tegenligger, net in de bocht. Ik was ook bijna dood.’

‘Naar voor je.’ Het is het enige wat hij kan bedenken. Hij haalt zijn zakdoek uit zijn broekzak en veegt zijn voorhoofd af.

‘Wat een hitte,’ zegt hij. Een paar minuten zitten ze zwijgend naast elkaar. Als ze maar niet gaat huilen.

‘Gelukkig is alles goed gekomen. Ik red me prima.’ Haar stem klinkt opgewekt.

‘Hier zitten we samen, bijna net als vroeger. Mijn leven is goed geweest. De kinderen zou ik niet willen missen. Lindsey is echt een schat, vind je niet? En Robert is bankier. Altijd druk met leven en werken. Maar bij iedere hoogtijdag is hij er. Vaste prik. Heb jij misschien ook zin, dit jaar?’

Hij schrikt.

‘Hoezo?’ vraagt hij.

‘Om mijn verjaardag te vieren?’

Fay zegt het luchtig, maar hij hoort dat zijn antwoord belangrijk is. Om tijd te winnen stelt hij voor eerst wat te eten te halen. Heeft ze geen dorst en honger?

Terwijl hij op de thee en de hotdogs wacht, denkt hij over haar vraag na. Zoals altijd, wanneer een vrouw meer van hem wil, slaat de paniek toe. Als hij iets met Fay begint, zal het serieuzer worden dan met andere vrouwen. Hij denkt aan haar dochter. Lindsey heeft natuurlijk kinderen, net zoals de nog onbekende Robert. In plaats van met Fay alleen, zal hij haar verjaardag in een huis vol schreeuwende en jengelende kinderen doorbrengen. Opzitten, pootjes geven. Proberen de goedkeuring van zoon en aangetrouwde familie te verkrijgen. Wat bezielt haar om hem voor zo’n familiefeest uit te nodigen? Ze was toch pas in november jarig? Dat is over twee maanden! Wat moet hij met haar verleden dat niet zijn verleden is? Hij ziet een huis voor zich waar op iedere tafel, elke kast, een portret van Herman prijkt. Heel even overweegt hij om haar een weekend mee te nemen naar een hotel. Alleen zij samen. Meteen daarop denkt hij aan haar rolstoel. Die vormt een handicap, hoe je het ook bekijkt.

Op zijn horloge ziet hij dat het nog een half uur duurt voor de dochter terug komt.

De man achter de eettent duwt hem een dienblad in handen waarop twee bekers thee staan en twee plastic borden met hotdogs. Terwijl hij uit de bakken bestek en papieren servetten haalt, ziet hij dat Fay een zonnebril heeft opgezet. Zwarte glazen houden haar ogen voor hem verborgen. Terwijl hij gaat zitten en het eten en drinken van het dienblad op tafel zet, voelt hij dat ze hem aankijkt.

‘Je krijgt hier een half brood wanneer je een hotdog bestelt,’ lacht hij.

Fay zegt niets terug. Ze pakt het brood met beide handen beet en neemt een hap. Ketchup druipt op haar licht gekleurde jurk. Als bloed.

Hij scheurt het zakje met suiker open, giet het in zijn thee en roert. Fay is met een zakdoekje bezig. Witte sliertjes vermengen zich met het rood. Opeens gooit ze de tot een bal samengeknepen zakdoek op tafel.

‘Ben je getrouwd? Is er een vrouw in je leven?’ vraagt Fay. Hij hoort aan haar stem dat ze zich inhoudt. Er zit woede achter haar woorden.

‘Dat is het niet.’

Nu zelf niet meegaan met die woede. Kalm blijven. Vooral kalm blijven.

‘Is het zo vreselijk om een feestdag of wat voor dag dan ook met me door te brengen?’ vraagt ze. ‘Ik dacht, na al die jaren. Ik dacht dat je blij zou zijn me te zien.’

‘Ik ben niet goed in deze dingen,’ zegt hij afgemeten.

‘Mijn rolstoel? Is het dat? Kun je daar niet tegen?’

Fay heft haar beide armen.

Opeens herkent hij haar niet meer. De oude Fay zou nooit zo teatraal doen. Hij heeft geen zin in scènes. Om zich heen kijkend ziet hij dat een vrouw een tafeltje verder hen gadeslaat.

‘Je had het kunnen vertellen,’ zegt hij stroef.

Hij glimlacht naar de dame en neemt een hap van zijn brood. In de verte komt gelukkig de dochter aan.

Tot ze zich blozend van het fietsen, bij hen voegt, eet hij zwijgend verder. Fay raakt het brood niet meer aan. Ze zit met haar donkere zonnebril op en een huilerige trek om haar mond.

Tegen Lindsey zeggen ze om het hardst dat er niets is, wanneer deze verwonderd vraagt of er iets is voorgevallen.

‘Alleen een vlek,’ wijst Fay op haar jurk. En dan: ‘Ik heb gevraagd of hij mijn verjaardag met ons wil vieren.’

De dochter taxeert hem.

‘Geen zin dus,’ zegt ze. ‘Heeft u het geld bij u?’

O ja, het knieorgeltje. Bijna is hij het vergeten. Hij veegt zijn handen af aan het papieren servet en diept zijn portemonnee uit de binnenzak van zijn linnen jasje op. De dame naast hem kijkt belangstellend mee, als hij de briefjes op tafel legt. Nogmaals glimlacht hij naar haar.

Terugkijkend ziet hij dat de dochter hem nauwlettend in de gaten houdt.

Ze bergt het geld in de zak van haar spijkerbroek en staat op.

‘Kom mam,’ zegt ze.

Nog eenmaal bukt hij zich en kust Fay op beide wangen. Haar gezicht voelt warm en zweterig tegen het zijne. Dan verdwijnen Fay en Lindsey over de paden naar de uitgang.

Bertrand Staminsky kijkt hen nog een ogenblik na, de hurdy gurdy in zijn armen gekneld.

‘Bespeelt u dat instrument?’ klinkt een stem naast hem. Hij keert zich glimlachend naar zijn buurvrouw om.

Sexy, goedgekleed, wat mollig.

‘En u?’ vraagt hij glimlachend. ‘En u?’

EINDE